Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
– Wydział Instrumentalny –

Szymon Zawodny

„Wpływ postępu technologicznego i rozwoju elektroniki na twórczość kompozytorów muzyki saksofonowej XX i XXI wieku, na przykładzie utworów Steve'a Reicha, François-Bernarda Mâche, Luciano Berio, Jacoba ter Veldhuisa i Jennifer Watson, a także kompozycji własnej."

Promotor: ad. dr hab. Andrzej Wojciechowski

Tematyką i głównym założeniem niniejszej dysertacji doktorskiej jest ukazanie tendencji rozwojowych muzyki saksofonowej XX i XXI wieku w odniesieniu do postępu technologicznego i rozwoju urządzeń elektronicznych. Praca stanowi opis dzieła artystycznego, na które składają się utwory na saksofon i elektronikę skomponowane w przeciągu 53 lat i są to: *Reed Phase* (1966) na saksofon sopranowy i uprzednio nagraną taśmę Steve'a Reich'a, *Aulodie* (1983) na saksofon sopranowy i taśmę François-Bernard Mâche, *Sequenza VIIb* (1969/1993) na saksofon sopranowy i burdon "h" Luciano Berio, *Believer* (2007) na saksofon barytonowy, taśmę i projekcję filmową Jacoba ter Veldhuisa, *Deconstruct* (2015) na saksofon sopranowy i taśmę (z opcjonalnym zastosowaniem efektu pogłosu i opóźnienia) Jennifer Watson oraz *Arctouros* (2019) na saksofon altowy i elektronikę na żywo będący kompozycją autora niniejszej pracy.

Powyższe kompozycje zestawiono tak, aby możliwie najlepiej ukazały różnorodność wynikającą z inspiracji kompozytorów systemami elektronicznymi, definiującymi formę i przekaz artystyczny dzieła. Różny czas powstania tych utworów pozwolił na ukazanie kierunków rozwoju saksofonowej muzyki elektronicznej w odniesieniu do chronologicznie usystematyzowanego wzrostu zaawansowania technologicznego – wymienione dzieła reprezentują odmienne rodzaje instrumentalnej muzyki elektronicznej (utwory na taśmę, taśmę +, multimedia oraz *live electronics*). Dodatkowo każda z kompozycji utrzymana jest w innym charakterze wynikającym z różnorodności koncepcji kompozytorskich i zastosowanych środków elektronicznych, co świadczy o dużym potencjale muzyki instrumentalnej uzupełnionej o warstwę elektroniczną. Ważnym aspektem było także

zastosowanie różnych rodzajów saksofonów – sopranowego, altowego i barytonowego – w celu zaprezentowania szerokich możliwości barwowych rodziny tych instrumentów. Ze względu na to, że muzyka elektroniczna jest młodym gatunkiem, możliwym było przeprowadzenie wywiadu z niektórymi obecnie żyjącymi kompozytorami. Dlatego poza szeroko rozumianą analizą utworów, ważnym punktem okazała się prywatna korespondencja autora tej pracy z twórcami, zwłaszcza dzieł najnowszych, na temat których nie ma zbyt wiele źródeł bibliograficznych.

Praca została podzielona na 4 rozdziały. Oprócz treści dotyczących zastosowania elektroniki w muzyce saksofonowej, opisano także historię muzyki elektronicznej oraz dzieje saksofonu, dla całościowego zrozumienia tematu. Części te stanowią niezbędny element dysertacji, który wyjaśnia genezę gatunku i pochodzenie instrumentu. **Pierwszy rozdział** (*Historia muzyki elektronicznej*) odnosi się do prekursorów tego nurtu, wizjonerskich wynalazków i instrumentów muzycznych. Dotyczy także wydarzeń związanych z zapoczątkowaniem właściwej ery muzyki elektronicznej, jak również ukazuje dalsze tendencje rozwojowe tego gatunku aż do dnia dzisiejszego. **W drugim rozdziale** (*Historia saksofonu*) przedstawiono sylwetkę Adolphe'a Saxa, początkową rolę instrumentu oraz jego późniejsze zastosowanie w muzyce klasycznej, rozrywkowej i współczesnej, z której przeniknął do awangardowego nurtu elektronicznego. Z kolei **trzeci rozdział** (*Elektronika w muzyce saksofonowej*) opisuje podgatunki saksofonowej muzyki elektronicznej, zarówno awangardowej, jak i rozrywkowej. W ostatnim **czwartym rozdziale** (*Elektroakustyczna muzyka saksofonowa na wybranych przykładach*) przedstawiono opis poszczególnych utworów stanowiących dzieło artystyczne w niniejszej pracy. Wyszczególniono także krótkie notki biograficzne Steve'a Reich'a, François-Bernarda Mâche, Luciano Berio, Jacoba ter Veldhuisa oraz Jennifer Watson.

Jednym z ważniejszych celów tej pracy było skomponowanie przeze mnie własnego utworu (*Arctouros*), który bazuje na elementach *live electronics*. Do stworzenia *Arctourosa* zinstrumentowanego na saksofon altowy i procesor brzmieniowy Boss VE-20, zainspirowały mnie rozszerzone możliwości interakcji z elektroniką, zupełnie inne niż w przypadku popularnego zastosowania stałej ścieżki dźwiękowej. Dzięki jego elastycznej formie, dopuszczone są elementy improwizacji, co odróżnia tę kompozycję od reszty zawartych w moim dziele artystycznym.

Do pracy dołączone zostały dwie płyty (CD oraz DVD) zawierające nagrania utworów w następującej kolejności:

Steve Reich *Reed Phase* (1966) na saksofon sopranowy i uprzednio nagraną taśmę

François-Bernard Mâche *Aulodie* (1983) na saksofon sopranowy i taśmę

Luciano Berio *Sequenza VIIb* (1969/1993) na saksofon sopranowy i burdon ”h”

Jacob ter Veldhuis *Believer* (2007) na saksofon barytonowy i taśmę

Jennifer Watson *Deconstruct* (2015) na saksofon sopranowy i taśmę

Szymon Zawodny *Arctouros* (2019) na saksofon altowy i elektronikę na żywo

……

Jacob ter Veldhuis *Believer* (2007) na saksofon barytonowy, taśmę i projekcję filmową (DVD)

Stanisław Moniuszko Academy of Music Gdańsk
– Instrumental Faculty –

Szymon Zawodny

"Technological progress and development of the electronics as an influence for the 20th and 21st century composers of saxophone music, on the example of works by Steve Reich, François-Bernard Mâche, Luciano Berio, Jacob ter Veldhuis, Jennifer Watson and own composition."

Promoter: ad. dr hab. Andrzej Wojciechowski

The subject and the main objective of this dissertation is to present development tendencies of the 20th and 21st century saxophone music with reference to technological progress and electronic devices` development. It presents a description of an artistic work which comprises saxophone and electronic genre of music composed over a period of 53 years and includes: Steve Reich`s *Reed Phase* (1966) for soprano saxophone and pre-recorded tape, François-Bernard Mâche`s *Aulodie* (1983) for soprano saxophone and tape, *Sequenza VIIb* (1969/1993) for soprano saxophone and drone b1 by Luciano Berio, Jacob ter Veldhuis`s *Believer* (2007) for baritone saxophone, tape and video, Jennifer Watson`s *Deconstruct* (2015) for soprano saxophone, delay/reverb effect and tape, and *Arctouros* (2019) for alto saxophone and live electronics which is a composition of the author of the presented paper.

The above compositions are arranged in such a way as to reveal, as closely as possible, diversity resulting from composers` inspirations by electronic systems which define a form and an artistic expression of the work. Periods of these compositions enabled to show directions of the electronic saxophone music`s development regarding the growth of chronologically structured technological advancement – the mentioned works represent different kinds of electronic instrumental music (pieces for tape, "tape +", multimedia and live electronics). In addition, each composition is maintained with different characteristics resulting from the variety of compositional concepts and the use of electronic means, thus showcasing the great potential of the instrumental music accompanied with the electronic sound. An important aspect was the use of different kinds of the saxophones - the soprano, alto and baritone – to reveal broad sound potential of the saxophone family. Due to the fact that electronic music is a new

genre, it was possible to interview a few contemporary composers. Therefore, beyond the broadly defined music analysis, the author`s private correspondence with contemporary makers, particularly of the latest compositions whose bibliographical references are rare, appeared a significant means of research.

The work is divided into 4 Chapters. In addition to the content regarding the use of electronics in the saxophone music, history of electronic music and the saxophone are described for a holistic view of the subject and these are essential elements of the dissertation to explain the origin of the genre and of the instrument.

Chapter 1. (*History of Electronic Music*) refers to the progenitors of this trend, visionary inventions and musical instruments. It concerns events related to the initiation of the genre of the electronic music, as well as, reflects the further development tendencies of the genre up to the present day. In **Chapter 2.** (*History of the Saxophone*) – a figure of Adolphe Sax, the initial role of the instrument and its applications in the classical and jazz music are introduced. An important element is also a reference to the contemporary saxophone music whose means of expression permeated into the avant-garde electronic trend. **Chapter 3.** (*Electronics in the Saxophone Music*) focuses on subgenres of the electronic saxophone music, both the avant-garde and the popular ones. The last **Chapter 4.** (*Electroacoustic Saxophone Music On Selected Cases*) presents a description of particular pieces forming the work of art in this study. Brief biographical notes showcase Steve Reich, François-Bernard Mâche, Luciano Berio, Jacob ter Veldhuis and Jennifer Watson.

One of the more important goals of this work was to compose my own piece of music (*Arctouros*), based on elements of live electronics. The potential of interaction with electronics, entirely different from the popular use of the constant soundtrack, inspired me to create *Arctouros* - instrumented for an alto saxophone and a sound processor Boss VE-20. Due to its flexible form, elements of improvisation are admitted that distinguish this composition from the others included in my artistic work.

Attached to this dissertation is a CD and DVD containing the following pieces:

Steve Reich *Reed Phase* (1966) for soprano saxophone and pre-recorded tape

François-Bernard Mâche *Aulodie* (1983) for soprano saxophone and tape

Luciano Berio *Sequenza VIIb* (1969/1993) for soprano saxophone and drone b1

Jacob ter Veldhuis *Believer* (2007) for baritone saxophone and tape

Jennifer Watson *Deconstruct* (2015) for soprano saxophone, delay/reverb effect and tape

Szymon Zawodny *Arctouros* (2019) for alto saxophone and live electronics

……

Jacob ter Veldhuis *Believer* (2007) for baritone saxophone, tape and video (DVD)